

ПРАВА НА ВОЛЮ

№2 (263)
2010

Праваабарончы бюллетэнь

Менск, 16 студзеня 2010 году.

Сіла ў нашай салідарнасці

Акцыя салідарнасці 16 студзеня прайшла ў цэнтры Менску пад наглядам дзясяткаў супрацоўнікаў АМАПу ў цывільным. 50 актывістаў грамадзянскай кампаніі "Еўрапейская Беларусь", Маладога Фронту, "Маладой Беларусі", "Моладзі БНФ" і "Маладых дэмакрататаў" прышлі ў 18.00 на Кастрычніцкую плошчу Менску, каб запатрабаваць ад уладаў вызвалення палітвязняў і спынення рэпрэсій супраць апазіцыі.

Акцыя прайшла ў нетрадыцыйным фармаце – яе ўдзельнікі сталі не як звычайна ўздоўж праспекту Незалежнасці, а на прыступках Палацу прафсаюзаў. Людзі трymалі партрэты палітычных вязняў Мікалая Аўтуховіча, Уладзіміра Асіпенкі і Арцёма Дубскага, расьцяжку "Свабоду палітвязням!", нацыянальныя бел-чырвона-белыя сцягі і сцяг Еўрапейскага Саюзу. Гучалі заклікі "Не – рэпрэсіям!", "Свабоду палітвязням!", "Не – палітычнаму тэрору!", "Жыве Беларусь!".

Перад тымі, хто сабраўся, праз мегафон выступілі актыўіст "Еўрапейскай Беларусь" Алег Ладуцька і лідэр "Маладой Беларусі" Артур Фінькевіч. Моладзеўя актыўісты падкрэслілі, што цяпер беларускаму народу як ніколі неабходная салідарнасць, паколькі ў краіне будзе выбарчая прэзідэнцкая кампанія, падчас якой улады традыцыйна ўзмацняюць рэпрэсіі супраць іншадумцаў. Паводле іх словаў, 2010 год можа стаць апошнім годам дыктатуры, і беларусы павінны актыўна адстойваць сваё права на сва-

боду, выходзячы на мірныя вулічныя акцыі пратесту.

Супрацоўнікі АМАПу ў цывільным, якіх на плошчы было некалькі дзясяткаў, спрабавалі вырваць з рук моладзевых лідэраў мегафон, пашкодзіўшы ў выніку мікрофон. Затым яны вырвалі з рук удзельнікаў акцыі бел-чырвона-белыя сцягі.

Акцыя доўжылася 30 хвілінай – яе съведкамі стала вялікая колькасць менчукоў, якія ў гэты час знаходзіліся на катку на Кастрычніцкай плошчы. Пасля заканчэння мерапрыемства адзін з каардынатораў "Еўрапейскай Беларусі" Яўген Афнагель заклікаў беларусаў выйсці на плошчу 8 лютага – ва ўгодкі арышту ваўкавыскіх прадпрымальнікаў Мікалая Аўтуховіча і Уладзіміра Асіпенкі.

"Я заклікаю выйсці ўсіх на Кастрычніцкую плошчу Менску 8 лютага ў 18.00. У гэты дзень год таму былі арыштованы Мікалай Аўтуховіч і Уладзімір Асіпенка. Заклікаю ўсіх выказаць ім сваю падтрымку і салідарнасць. Кожны з нас, тут прысутных, прайшоў праз рэпрэсіі, шмат хто быў ў турмах, і ўсе мы ведаєм, як важна ў цяжкі момант ведаць, што хтосьці на волі змагаецца за цябе. Цяпер, таксама як і ў іншыя дні салідарнасці, мы ўбачылі, як нервова рэагуе ўлада на тое, што мы зьбираемся на гэтай плошчы, як яна баіцца мірных вулічных акцыяў пратэсту. Гэта яшчэ раз паказвае нашу сілу і сілу нашай салідарнасці", – сказаў адзін з каардынатораў "Еўрапейскай Беларусі".

Беларусь ня ўвойдзе ў Раду Еўропы?

Пры сёньняшніх умовах Беларусь ня стане сябрам Рады Еўропы, цытуе Луіса Марыя дэ Пуча сайт Informer.Az. Такую заяву дэ Пуч зрабіў на прэс-канферэнцыі, прысьвечанай сканчэнню яго паўнамоцтваў. Ён адзначыў, што, нягледзячы на неаднаразовыя патрабаванні адміністрацыі съмяротнае пакаранье, улады Беларусі ня толькі ня выканалі гэта, але нават наадварот – нядаўна быў прыведзены ў выкананье съмяротны прысуд. "Мы паспрабавалі правесці перамовы з А. Лукашэнкам і іншымі афіцыйнымі асобамі Беларусі. Аднак яны не ўлічылі пазыцыю Рады Еўропы па гэтым пытаньні, што робіць немагчымым інтэграцыю Беларусі", – сказаў дэ Пуч.

Новы старшыня Парламенцкай асамблеі Рады Еўропы Меўлют Чавушаглу, абрани на гэту пасаду 25 студзеня, спадзяеца, што ў 2010 годзе беларускаму парламенту будзе вернуты статус съвеццяльнага запрошанага ў ПАРЕ. "Беларусь – адзінай краіне на еўрапейскім кантынente, якая не зьяўляецца сябрам Рады Еўропы", – заявіў ён на сваёй першай прэс-канферэнцыі ў Страсбургу. Кажучы пра сваю працу на новай пасадзе, Чавушаглу зазначыў, што будзе надаваць асаблівую ўвагу пытанням абароны каштоўнасцяў ПАРЕ і правоў чалавека, а таксама рэформе Рады Еўропы і Еўрапейскага суда па правах чалавека.

Нагадаем: 23 чэрвеня 2009 году Парламенцкая асамблея Рады Еўропы прыняла рэзолюцыю, у якой гаворыцца, што беларускі парламент атрымае статус съвеццяльнага запрошанага ў ПАРЕ толькі пасля адмены съмяротнага пакарання. Акрамя таго, Асамблея заклікае Менск зьняць судзімасць з бытых палітвязняў для забесьпячэння ім магчымасці ў поўным аб'ёме карыстацца сваімі грамадзянскімі і палітычнымі правамі; устрымацца ад пераследу і запалохвання актыўістаў апазіцыі; спыніць практику прымусовага прызыву на ваянную службу; дазволіць рэгістрацыю праваабарончай арганізацыі "Наша вясна"; гарантаваць выкананье правоў грамадзянаў на свабоду сходаў, асацыяцыяў, свабоду слова і меркавання; рэформаваць выбарчее заканадаўства Беларусі з улікам рэкамендацый АБСЕ.

Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама прачытаць
на сایтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.ru

Адмена артыкулу 193.1 – пустыя абяцаньні...

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў у межах бліжэйшай сесіі не плаўнуюць разглядаць пытаньне аб дэкрыміналізацыі артыкулу 193.1 КК. Такі адказ атрымалі ўдзельнікі акцыі Сынягурак і навагодніх зайдоў ад старшыні Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бясыпецы Віктара Гумінскага.

Нагадаем, што 22 сінёжня перапранутыя ў Сынягурак і навагодніх зайдоў грамадзкія актыўісты спрабавалі аднесці ў парламент заяву з патрабаваннем скасаваць артыкул 193.1 Крымінальнага Кодэкса. Але дэпутаты падобнаму навагодніму падарунку ня ўзрадаваліся: на падыходзе да будынку група невядомых у цывільным перашкодзіла ўдзельнікам мерапрыемства. У Дом ураду ўдалося прарвацца адзінай Сынягурцы, якая і пакінула заяву для дэпутатаў.

Днямі на імя адной з удзельніцаў прыйшоў адказ з Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па нацыянальнай бясыпецы. У лісце за подпісам Віктара Гумінскага паведамляецца, што на дадзены момант "як у Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, так і ў дзяржаўных органах выкананічнага ўлады адбываеца вывучэнне умоваў дэкрыміналізацыі асобных крымінальных дзеянняў, у тым ліку і прадугледжаных артыкуу-

лам 193.1 КК". Нягледзячы на падобныя абяцаньні, Парламент ня будзе разглядаць пытаньне аб скасаванні артыкулу 193.1 КК. Гэты факт Віктар Гумінскі аргументаваў tym, што "ніводны з суб'ектаў заканадаўчай ініцыятывы ня ўнёс адпаведны законапраект у Парламент".

Праваабаронцу Валянціну Стэфановічу, які на акцыі прадстаўляў рух Дзядоў Марозаў, такі адказ дэпутата здыўлюе. "Дзіўна чуць, што дэпутаты Палаты прадстаўнікоў чакаюць, калі нехта дашле ім нейкія прапановы. Наколькі памятаеца, заканадаўчым органам у нас зьяўляецца Парламент. Там ёщэ і камісія па законатворчай дзейнасці, прадстаўнікі якой заўсёды самі распрацоўвалі законапраекты. Паколькі часу для вывучэння практикі было дастаткова, заклікаю спадара Гумінскага самому ініцыяваць разгляд пытаньня аб дэкрыміналізацыі артыкулу 193.1 у Парламенце", – зазначыў Валянцін Стэфановіч.

"Становіцца абсалютна відавочна, што ўсе папярэднія заявы пра адмену 193.1, якія рабіліся чыноўнікамі ў часе разгортвання Усходняга партнёрства, – толькі блеф перад Захадам, і мы цяпер атрымалі гэтamu пісьмовую пацьверджанье," – каментуе Алёна Валынец, каардынаторка кампаніі "Стоп 193.1!"

Свой 50-гадовы юбілей адзначае берасцейскі праваабаронца Уладзімір Вялічкін. Шмат год ён займаецца абаронай правоў чалавека ў сваім рэгіёне, зъяўляеца кірауніком праваабарончага грамадзкага аб'яднання "Берасцейская Вясна", дагэтуль так і не зарэгістраванага мясцовымі ўладамі. На Берасцейшчыне Вялічкіна добра ведаюць як прафесіяналу ў галіне правоў чалавека, грамадзкага актыўіста, нястомнага назіральніка падчас выбараў. Неаднойчы ягоная дзейнасць выклікала хваравітую рэакцыю берасцейскіх чыноўнікаў. Затрыманы, ператрусы, арышты, пагрозы і выкраданы "невядомымі асобамі" толькі загартавалі ягоную волю і рашучасць у адстойванні демакратычных каштоўнасцяў, правоў і свабодай грамадзінаў.

Праваабарончая супольнасць Беларусі, сябры і аднадумцы віншујуць берасцейскага калегу Уладзіміра Вялічкіна з пяцідзесяцігадовым юбілем і жадаюць яму поспехаў ды перамогаў у абароне правоў і свабодай чалавека, жыццёвай энергіі, нястомнага ў справе служэнняя законным інтарэсамі сваіх землякоў!

Альтэрнатыўнай службе – быць!

12 няўрадавых арганізацыяў з 7 краінаў Еўропы падпісалі актыўны ліст да кіраўніка Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з патрабаваннем неадкладна вызваліць з турмы Івана Міхайлава і скасаваць штраф Дзымітрыю Смыку за іх адмову служыць у войску па рэлігійных перакананьнях.

Перасъед адмоўнікаў ад службы ў войску па ідэйных меркаваньнях працягвае расьці. 29 студзеня 2010 году 21-гадовага Івана Міхайлава чакае суд. Ён абвінавачаецца ў адмове ад тэрміновай вайсковай службы і з гэтай прычыны быў арыштаваны 15 сінёжня 2009 году. Іван Міхайлав зъяўляеца месяцінскім габрэем і ня можа служыць у войску праз ягоныя рэлігійныя перакананьні. Ён папрасіў, каб яму ў адпаведнасці з Артыкулам 57 Канстытуцыі Беларусі дазволілі праходзіць альтэрнатыўную грамадзянскую службу. Калі малады чалавек будзе прызнаны вінаватым, яго чакае штраф або зняволенне на тэрмін да двух гадоў.

У 2009 годзе Дзымітры Смык, вернік царквы Сьведкі Еговы, быў пакараны буйным штрафам за адмову ад вайсковай службы паводле рэлігійных прычынаў і патрабаванне замяніць яе альтэрнатыўнай грамадзянской службай. Яму забаронены выезд за межы Беларусі, ён аблежаваны ў свабоде руху ў межах краіны. Гэта першая падобная справа за апошнія дзесяць

год. Паводле інфармацыі беларускіх праваабаронцаў, яшчэ двух юнакоў – Андрэя Цянюту і Яўгена Якавенку – чакае крымінальны перасъед за адмову ад вайсковай службы па ідэйных меркаваньнях.

Мы лічым, што Іван Міхайлав зъяўляеца вязнем сумленьня, арыштаваным толькі за сваю рэлігійную перакананьні, і заклікаем Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнку неадкладна і безумоўна вызваліць яго.

Мы таксама заклікаем Прэзідэнта А. Лукашэнку адмяніць штраф Дзымітрыю Смыку, а таксама зъяньць аблежаваныні свабоды перамяшчэння. Акрамя таго, павінны быць зънятыя ўсялякія абвінавачаныні ў дачыненіні да Івана Міхайлава і Дзымітрыя Смыка.

Яшчэ ў 2000 г. Канстытуцыйны Суд Беларусі заклікаў неадкладна ўвесці інстытут альтэрнатыўнай службы. Мы заклікаем Прэзідэнта А. Лукашэнку забяспечыць права на альтэрнатыўную грамадзянскую службу ўсім асобам, якія адмалююцца ад вайсковай службы па ідэйных мерка-

ваньнях, у адпаведнасці з Артыкулам 57 Канстытуцыі Беларусі.

Неабходна неадкладна прынесьці законапраект, які б дазваляў альтэрнатыўную грамадзянскую службу. Пакуль такі закон не прыняты, ніхто не павінен аблежавацца або карацца за адмову ад праходжання вайсковай службы па ідэйных меркаваньнях.

З павагай,

Liberesco – Праваабарончае Партнёрства (Бон)
"Людзі ў бядзе" (Прага)

Еўрапейскі офіс адмоўнікаў па ідэйных прычынах (Бруссель)

Цэнтр развіцця цэнтраў і

правоў чалавека (Масква)

Menschenrechte in Belarus e.V.
(Берлін)

Отсгруппен – Шведзкая ініцыятыва за демакратыю і права

чалавека (Стакгольм)

Аб'яднаны цэнтр беларускіх ініцыятыў (Вільня)

Janun e.V. Region Hannover (Ганновэр)

Міжнароднае аб'яднаньне "Грамадзянская Беларусь" (Прага)

Bund für Soziale Verteidigung e.V.
(Міндан)

Europäischer Austausch (Берлін)
Gemeinschaft Schweizer

Zivildienstleistender (Цурых)

Бон, 27 студзеня 2010 году.

Настаўнікі – свабодныя грамадзяне...

**Міністэрства адукацыі павінна адзагаваць на дзеяньях свайго супрацоўніка,
які распачаў ціск на настаўнікаў сяброў апазіцыйных партыяў**

15 студзеня начальніца ўпраўлення адукацыі Менскага аблвыканкаму Таіса Данілевіч выклікала да сябе шасьцёх настаўнікаў, якія зъяўляліся прадстаўнікамі розных палітычных партыяў, і ў катэгорычнай форме запатрабавала ад іх альбо спыніць сяброўства ў партыі, альбо звольніцца з працы ўласнаручна. На думку чыноўніцы, яны ня маюць права працаваць у школах.

Да Данілевіч, разам з кіраўнікамі района, былі выкліканы настаўнікі Наталья Ілыніч (Талька, БНФ), Мікола Ляшчун (Лагойск, БНФ), Алеся Язвінскі (Нясьвіж, КХП-БНФ), Уладзімір Парэйка (Нясьвіжскі раён, БСДП), Сяргей Клімэнак (Вілейка, АГП), і Надзея Агафонава (Любань, АГП).

Двое настаўнікаў з тых шасьці, ад якіх у Менскім аблвыканкаме патрабавалі да 18 студзеня вызначыцца – выйсьці з апазіцыйных партыяў ці звольніцца з працы, з'явіліся ў пракуратуру з заявай

на незаконныя дзеянні чыноўнікаў. Аналагічныя заявы падалі старшыні дэльвою менскіх абласных партарганізацый – БНФ і АГП. У Міністэрстве адукацыі адмовіліся пракаментаваць сваю пазіцыю ў справе ціску на настаўнікаў. Кіраўнік аддзелу сувязяў з грамадзкасцю Міністэрства адукацыі Віктар Іўчанкаў адмовіўся па тэлефоне адказаць на пытаньне, як ставіцца Міністэрства адукацыі да таго, што некаторых настаўнікаў, якія зъяўляюцца сябрамі зарэгістраваных у Міністэрстве юстыцыі партыяў, прымушаюць падаць заяву аб выхадзе з партыі альбо звольніцца з працы.

Сваю пазіцыю выказваюць таксама і кіраўнікі тых партыяў, сябрамі якіх зъяўляюцца вышэйпамяняныя настаўнікі. Так, старшыня абласной арганізацыі партыі БНФ Зыміцер Вінаградаў і старшыня абласной арганізацыі АГП Уладзімір Малярчук накіравалі са свайго боку адпаведныя заявы ў пракуратуру Менскай

вобласці. Яны просяць працу працу даць прававую ацэнку дзеянням чыноўнікаў Менаблыканкаму і зрабіць адпаведныя заходы, каб прадухіліць ціск на настаўнікаў з боку чынавенства.

Сябра праваабарончага цэнтра "Вясна" Валянцін Стэфановіч адзначыў, што факт ціску на настаўнікаў, як самую натуральную прайву парушэння правоў чалавека і найперш Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь: "Асноўны Закон гарантует кожнаму права быць сябрам якой-небудзь палітычнай партыі ці грамадзкай арганізацыі, мець уласныя палітычныя перакананні. Таму гэты факт можна назваць дыскрымінацыйнай грамадзянай на палітычных матывах у працоўных адносінах. Такая дыскрымінацыя забараняецца як Канстытуцыяй, так і арт. 14 Працоўнага Кодэксу Рэспублікі Беларусь. Ніводзін вядомы заканадаўчы акт краіны не забараняе настаўнікам быць сябрамі палітычных партыяў. Адзінае абмежаванне маеца толькі для ваенаслужчых, праクораў і судзьдзяў, якім не дазваляецца быць сябрамі партыяў.

У артыкуле 3 "Закону аб палітычных партыях" таксама гаворыцца пра то, што прыналежнасць грамадзяніна да палітычнай партыі ня можа служыць падставай для абмежавання ягоных правоў і свабодаў, у дадзеным выпадку права на працу.

Правабаронцы лічаць, што настаўнікі павінны неадкладна звязацца ў пракуратуру са скаргай на незаконныя дзеянні начальніка адукацыі Менскага аблвыканкаму, паколькі яна груба паштыхла законныя канстытуцыйныя права грамадзянам.

"Нам падаеца, што гэты націск на настаўнікаў звязаны з мясцовыми выбарамі, дата якіх прызначана. Гэта вельмі прыкрайная практика, і мы спадзяємся, што гэта не зъяўляеца пазіцыяй Міністэрства адукацыі, а толькі прыватнай ініцыятывай чыноўніцы. Но з аднаго боку старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына заклікае палітычныя партыі прайвіц большую актыўнасць на гэтых выбарах, вылучыць дастойных кандыдатаў, а з другога боку чыноўнікі пачынаюць пагражаць людзям, якія, магчыма, зъбраўліся ці зъбраюцца браць удзел у мясцовых выбарах і прымушаюць іх пакідаць палітычныя партыі". – лічыць Валянцін Стэфановіч.

Правабаронцы спадзяюцца, што Міністэрства адукацыі зробіць адпаведныя высновы і належным чынам адзагуе на дзеянні свайго супрацоўніка і абароніць законныя інтарэсы грамадзянам.

Партбілеты на стол!

Фельетон

Не, ну вы прадстаўляеце – гэтыя апазіціянеры! аказваеца яшчэ і ў школах працујуць. А я та думаў, іх ужо пзвольнялі ўсіх даўно, але не, глядзі ж ты, цэлых шесцьць набралося ў школах сталічнай, не пабаюся гэтага слова, вобласці. Гэта куды ж глядзіць Міністэрства адукацыі і міліцыя? Як такіх маглі да дзяцей дапусціці!

Але ня тут-та было: за справу зъяўлялася начальнік менскага аблвыканкама адукацыі таварыш Данілевіч Таісія Іванаўна – гэты бяспстрашны бэтман міністэрства адукацыі, спайдэрмен і супергерой у адной асобе. Вось люблю я такіх рашыцельных цётачак з абавязковымі адміністрацыйнымі прычоскамі на галаве! Люблю яшчэ з часоў савецкай школы. Заўсёды яны дбалі не пакладаючы рук аб правільнасці ідэалагічнага курсу сярод вучняў і тым больш настаўнікаў. Бдзілі дзень і ноц, як гаварыцца. А вядома ж, лепей перадбдзець чым... Вось і бдзім. А што дзелаць?

Гэта што ж будзе, калі ў Нясьвіжы фізкультуру будзе выкладаць сябра КХП-БНФ? Гэта ж страшна падумаць! Ен жа можа вучняў замест бутафорскіх сапраўднымі гранатамі мятакі навучыць, прыёмчыкамі там усялякім. Я ўжо не гавару пра дэфектолага ў Любані – гэта ваабшчэ стратэгічна важны ў краіне накірунак працы, а яго даверылі сябру АГП! Але ж разабраліся, разагналі гняздо гадзючае. Няхай во цяпер з партыі выходзяць, калі хочуць у школе працаваць. Парбілеты на стол, панімаш.

А то самі апазіціянеры, а як гроши – дык у дзяржавы атрымліваюць. У дзяржавы гроши павінны атрымліваць толькі правільныя грамадзяне, якія ўлады паважаюць і любяць. Яна, улада, ім узаемнасцю адказвае – любіць іх таксама, у розных формах. Любіць – і гроши за гэта ім дае.

Дый што я ўсё пра гроши, на хлебам жа адзінным, як кажуць... Трэба і пра душу падумаць, пра Радзіму. А Радзіма можа спаць спакойна, і ніякія мясцовые выбары з лібералізацыяй ёй ня страшныя, пакуль на ідэалагічнай варце стаяць такія людзі, як Таісія Іванаўна. Слава і зачот ёй!

На векі вечныя, амэн.

Лявон СЦЯБНЮК.

Выбарчы марафон: лічбы, падзеі, тэндэнцыі

Згодна з Указам презідента ад 18 студзеня 2010 году №21, выбары дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў 26 склікання Рэспублікі Беларусь прызначаны на 25 красавіка. Варты адзначыць, што гэта першая выбарчая кампанія, падчас якой на практицы будзе выпрабаваныя новыя палажэнні, унесены ў Выбарчы кодэкс літаральна напярэдні кампаніі. Адразу пасля абвяшчэння Указу аб прызначэнні выбараў сяло працу па правядзеніі маніторынгу выбарчага працэсу пачалі па ўсёй краіне беларускія праваабаронцы ў межах кампаніі "Праваабаронцы за свабодныя выбары". Адной з пастаўленых мэтаў маніторынгу яны бачаць аналіз таго, як на практицы рэалізуецца новыя палажэнні выбарчага заканадаўства.

Вылучэнне у тэртыярыйяльных выбарчых камісій

Асноўнай падзеяй пачатку выбарчай кампаніі стала фармаванне тэртыярыйяльных выбарчых камісій. У адпаведнасці з Каляндарным планам, зацверджаным Цэнтральнай камісіяй, этап вылучэння прэтэндэнтаў у склад камісіі практыкаваўся да 26 студзеня, а фармаваліся яны да 29 студзеня ўключна. Было сформавана 1495 тэртыярийяльных выбарчых камісій, у тым ліку: 6 абласных, 1 Менская гарадзкая, 118 раённых, 12 гарадзкіх гарадоў абласнога падпарадкавання, 14 гарадзкіх гарадоў раённага падпарадкавання, 56 пасялковых і 1288 сельскіх выбарчых камісій.

Партыйныя структуры па краіне вылучылі меней за 1,1% ад агульнага ліку прэтэндэнтаў – толькі 149 прадстаўнікоў. З іх больш за палову (82 чалавекі) – прадстаўнікі КПБ, яшчэ 21 чалавек – ад партыі левых "Справядлівы съвет" (былая Партия камуністай Беларуская); ад АГП – 14, БСДП(Г) – 8, ЛДП – 9, Партыі БНФ – 6, Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці – 6, Беларускай аграрнай партыі – 2, Беларускай сацыяльна-спартыўнай партыі – 1.

Сакратар Цэнтральнай камісіі Мікалай Лазавік у інтэр'ю БЕЛТА паспяшаўся заявіць пра ніzkую актыўнасць палітычных структур у і нежаданне рэальна выкарыстоўваць тэяя права, якія ім надалі зъмены ў выбарчым заканадаўстве. Аднак пры гэтым спадар Лазавік замоўчавае пра рэальная ўмовы, у якіх існуюць партыі, найперш апазыцыйныя: з 2000 году ў Беларусі не была зарэгістравана ніводная палітычная партыя, і толькі за мінулы 2009 год было адмоўлена ў рэгістрацыі тром: Партыі Беларуская Хрысціянская Дэмакратыя (двойчы), Беларускай партыі працоўных (правапераенік Беларускай партыі працы, ліквідаванай у 2004 годзе) і

Партыі свабоды і прагрэсу (чацвёртая адмова, пачынаючы з 2004 году). Такім чынам, гэтыя партыі былі пазбаўленыя рэальных магчымасцяў вылучыць сваіх прадстаўнікоў у тэртыярыйяльныя камісіі шляхам партыйнага вылучэння. У гэтых аbstавінах яны былі вымушаныя вылучыць сваіх прадстаўнікоў зборам подпісаў грамадзяня, як, напрыклад, Партыя БХД, якая вылучыла 43 сваіх сяброў. Ня трэба забывацца і на рэальную практику папярэдніх кампаній, калі з заяўленых у тэртыярыйяльныя камісіі асобаў у іх склад не ўключалі нікога, а таксама наступствы палітычнай дзеянасці апазыцыйных актыўістай, найперш у рэгіёнах, як зваленіні з працы і г. д. Паводле афіцыйнай інфармацыі, значна большую ініцыятыву па ўдзеле ў працы выбаркамаў прайвілі грамадзяня аўяднаны Беларусі. Яны вылучылі 4151 сваіх прадстаўнікоў (ці 31,7% ад агульнага ліку прэтэндэнтаў). Зноў жа варты адзначыць, у якім стаНЕ да выбарчай кампаніі падышлі грамадзкія аўяднаны. Вядома, тыш, што падтрымліваюцца дзяржавай і наўнатр атрымліваюцца фінансаваныне з бюджету, накіравалі шырокі і страйні шэрагі ў большасць тэртыярыйяльных камісій, не сумніваючыся ў станоўчым выніку. А з незалежнымі аўяднаныні ўсё аказаўся ня так аптымістычна. Перш за ўсё, адблісія масавыя "зачысткі" дэмакратычна настроенных НДА папярэдніх гадоў, а таксама нежаданне дзяржавных уладаў бачыць такія арганізацыі ў легальнym прававым полі праз адмовы ў рэгістрацыі. Паказальны прыклад тут – ситуация з адмовамі ў рэгістрацыі Праваабарончага цэнтра "Вясна", якому ўжо тройчы (двойчы толькі на працягу 2009 году) адмоўлена ў магчымасці легальнага існавання.

Найбольшая колькасць заяваў на ўдзел у тэртыярыйяльных камісіях была атрыманая ад грамадзянаў – 7216 (больш за 55%). Варты адзначыць, што сярод іх – многія з прадстаўнікоў партыяў і грамадзкіх аўяднаны, што скрысталі дадзены шлях вылучэння, часта ня маючы іншай магчымасці.

Ад працоўных калектываў паступіла 1590 заяваў (12%). Трэба адзначыць, што працоўныя калектывы як суб'ект палітычнага жыцця даўно ўжо сталі сапраўдными рудыментамі савецкай эпохі, ад якога пазбавіліся фактычна ўсе краіны былога СССР, але не Беларусь. Пра неабходнасць перагляду палажэння заканадаўства аб выбарах, згодна з якім працоўныя калектывы ўдзельнічаюць у выбарчых кампаніях, неаднаразова заяўлялі незалежныя эксперты ў галіне выбарчага права.

I хто ж аказаўся вартым заняць месцы ў камісіях?

Згодна з новаўядзенняні ў Выбарчы кодэкс, для прадстаўнікоў па-

літычных партыяў і грамадзкіх аўяднаніяў было гарантавана мяньш за адну траціну месцаў у тэртыярыйяльных камісіях. Гэты аспект асабліва адсочваўся ўдзельнікамі маніторынгу дадзенага этапу выбарчай кампаніі, і асаблівая ўвага ўдзялалася, наколькі апазыцыйныя палітычныя партыі маглі скрыстацца законнымі гарантіямі.

Па выніках фармавання абласных тэртыярыйяльных выбарчых камісій вядома, што трох шасыці (Берасцейская, Віцебская і Гарадзенская) уключылі ў свой склад прадстаўнікоў апазыцыйных палітычных партыяў. Адначасова найбольшае прадстаўніцтва ў абласных камісіях атрымалі вылучэнцы ад ЛДП і КПБ – яны прадстаўлены ў кожнай з іх. Не знайшлося ніводнага месца ў абласных камісіях для дэмакратычных актыўістай, якія вылучаліся шляхам збору подпісаў, а таксама прадстаўнікам незалежных арганізацыяў. Грамадзкія аўяднаны, прадстаўнікі якіх пайсюдна занялі месцы ў камісіях, гэта "правераныя" і надзейныя БРСМ, "Белая Русь", "Беларускі саюз жанчын" і г. д.

У Берасцейскую абласную камісію ўключаны Павел Корней прадстаўнік БСДП(Г) (усяго ад апазыцыйных партыяў было 3 вылучэнцы: 1 ад БСДП(Г), 1 ад Партиі БНФ і 1 ад партыі левых "Справядлівы съвет"). Акрамя сацыял-дэмакрата з партыіцаў у камісію былі зацверджаны сябры КПБ, ЛДП і Партиі працы і справядлівасці.

У склад Віцебской абласной камісіі таксама быў зацверджаны адзін сябрані апазыцыйнай партыі – прадстаўнік "Справядлівага съвету" (предстаўнік Партиі БНФ і АГП месцаў у камісіі не атрымалі). Сябрамі камісіі з партыіцаў зацверджаны таксама па адным прадстаўніку ЛДП і КПБ, а вось былому палітзняволенаму Сяргею Парсюковічу і пісьменніку Паўлу Севярыну, якія вылучаліся шляхам збору подпісаў, месцаў не знайшлося.

У Гомельскую абласную камісію дэмакратамі прапаноўваліся кандыдатуры сябра АГП Святланы Гальдадзе, а таксама актыўісткі Марыі Тульжанковай, якая падавала заяўку ад грамадзянаў, аднак іх кандыдатуры не былі падтрыманы. Затое зноў жа ў камісіі аказаўся ліберальны дэмакрат і камуніст з КПБ.

У Гарадзенскай абласной камісіі будзе працаўаць прадстаўнік АГП Віктар Какарэка. Усяго было пададзена на ўключэнне ў камісію 40 заяваў, з іх 50% – ад дэмакратычнай апазыцыі: 1 ад Партиі БНФ, 1 ад БСДГ, 1 ад АГП і 17 прэтэндэнтаў, якія вылучыліся шляхам збору подпісаў.

Партыйныя вылучэнцы ў Менскай абласной камісіі прадстаўлены ЛДП і КПБ. Ніхто з прадстаўнікоў дэмакратаў у склад камісіі зацверджаны ня быў, у тым ліку і праваабаронца Алег

Мацкевіч, які вылучаўся шляхам збору подпіса грамадзянаў.

Ніводзін з прадстаўнікоў дэмагратычнай апазіцыі не патрапіў і ў склад *Марілёўскай* абласной камісіі (вылучаліся прадстаўнікі ад Партыі БНФ, АГП і "Справядлівага съвету"), а партыйная квота там традыцына разъмерковалася паміж ЛДП і КПБ.

Асобнай увагі застугоўвае Менская гарадзкая камісія, у склад якой з прадстаўнікоў апазіцыйных палітычных партыяў уключылі вылучэнца ад АГП Сяргея Альфера і члена бюро Цэнтральнага камітэту партыі "Справядлівы съвет" Сяргея Вазнянка. Юрый Уладзімір Лабковіч, які вылучаўся ад Партыі БНФ, у склад камісіі ўключаны ня быў, як і ягоны паплечнік – палітолаг Юры Чавусаў, які вылучаўся ад ГА БНФ "Адраджэнне". Ня быў уключаны у склад камісіі і Сяргей Мацкевіч, старшыня Асамблеі НДА Беларусі і кандынатар Форуму грамадзянской супольнасці ў рамках ініцыятывы "Усходняга партнёрства" (вылучаўся ад ГА "Цэнтр "Супольнасць"). Астатнія месцы камісіі былі разъмеркованыя сярод прадстаўнікоў "правераных" грамадзкіх аўтаднанняў...

Што датычыць камісіі ў гарадзкіх і раённых, то там назіраліся прыкладна на тыя ж тэндэнцыі па фарміраванні іх складу, як і абласных. Да прыкладу, прадстаўнік левай партыі "Справядлівы съвет" быў уключаны ў *Берасцейскую* гарадзкую тэрытарыяльную камісію, але былі прыгнараваны заявы прадстаўнікоў Партыі БНФ, АГП, БСДП(Г). У *Віцебскую* гарадзкую тэрытарыяльную выбарчую камісію не прыйшоў ніводзін з прадстаўнікоў апазіцыйных партыяў (вылучаліся прадстаўнікі Партыі БНФ, "Справядлівы съвет", БСДП(Г) і аргкамітэту па стварэнні Партыі БХД, які падаваў адпаведную заяву ад грамадзянаў). Не былі падтрыманы кандыдатуры вылучэнца ад АГП Юрый Варонежцева і гісторыка Святаслава Шапавалава (аргкамітэт Партыі БХД) на ўключэнні ў *Гомельскую* гарадзкую камісію. Затое ў Гародні ў склад гарадзкай камісіі патрапіў 75-гадовы сябры апазіцыйнай партыі левых "Справядлівы съвет" Іосіф Нячай, але пры гэтым былі прыгнараваны заявы прадстаўнікоў Партыі БНФ, АГП і БСДГ. У *Марілёўскую* гарадзкую камісію не былі ўключаны прадстаўнікі ад Партыі БНФ, "Справядлівага съвету", "Марілёўскага праваабарончага цэнтра" ды дабрачыннай арганізацыі "Кропля жыцця". Зноў жа месцы ў камісіях былі разъмеркованыя сярод праўладных камуністашт, прадстаўнікоў ад РГА "Белая Русь", РГА "БРСМ", арганізацыі ветэранаў вайны у Афганістане, арганізацыі ветэранаў ВАВ і дзяржаўных прафсаюзаў.

У выбарчых камісіях – правераныя кадры....

Папярэдня звесткі адносна складу створаных тэрытарыяльных камісіяў дазваляюць ужо зараз адзначыць, што месцы ў камісіях занялі з большага надзеіныя і правераныя ў папярэдніх выбарчых кампаніях людзі. Так, з 12 сяброў *Барысаўскай*

раённай тэрытарыяльной выбарчай камісіі дзеяць былі сябрамі выбарчых камісіяў у 2008 годзе падчас парламенцкіх выбараў. Кідаецца ў вочы таксама, што большасць сяброў раённага выбаркаму маюць наўпроставыя або ўскосныя адносіны да выхаванні падрастаючага пакалення. Эта намесынік начальніка аддзелу адкукацыі райвыканкаму *Мікалай Зелянкевіч*, бібліятэкар сярэдняй школы №11 *Тацьцяна Стасава*, а таксама супрацоўнік аддзелу адкукацыі *Інэса Арыніч*, Юры Лукашоу, якога вылучыў працоўны калектыв установы адкукацыі "Барысаўская дзяржаўная ПТВ №62 будаўнікоў", Сяргей Мароз – сакратар пярвічкі *БРСМ* *Барысаўскага* дзяржаўнага каледжу і дырэктар *Барысаўскага* дому дзіцячай і юначай творчасці *Галіна Лужкоўская* і *Анатоль Пішчухін*.

З 13 сяброў утворанай *Марілёўскай* гарадзкай тэрытарыяльной выбарчай камісіі щасціёра (*Валянціна Бансюкова*, *Раіса Валаткевіч*, *Аляксандар Залатухін*, *Вольга Іванова*, *Віталь Карытка* і *Людміла Шаміга*) прымалі ўдзел у працы *Марілёўскай* гарадзкай выбарчай камісіі падчас выбараў у мясцовыя Саветы ў 2007 годзе. Прыйтэй А. Залатухін, дырэктар ТДА "Сылбемантаж", быў старшынёй гарадзкой выбарчай камісіі і ў 2003 годзе.

Гаранты адкрытыасці новыя, але правілы гульні для многіх засталіся старымі...

Згодна з унесенымі ў выбарчы закон зъменамі (арт. 34 ВК), на паседжаннях органаў, якія фармуюць камісіі, мелі права прысутнічаць прадстаўнікі палітычных партыяў, іншых грамадзкіх аўтаднанняў, працоўных калектываў, грамадзянай, якія вылучылі сваіх прадстаўнікоў у склад камісіі. Якім чынам зъмены, унесены ў заканадаўства, былі інтэрпрэтаваны мясцовымі ўладамі пры зацьвярджэнні выбарчых камісіяў? Паводле інфармацыі з рэгіёнаў, працэдура па фармаванні тэрытарыяльных выбаркамаў у розных месцах адбывалася па-разнаму. Так, пры фармаванні ў *Барысаве* раённай выбарчай камісіі прадстаўнікоў вылучэнцаў на паседжанні бачыць не пажадалі: законныя прадстаўнікі грамадзянай, якія вылучалі ў склад камісіі праваабаронцу *Марыну Статкевіч* і сябры АГП, ад якой вылучалася актывістка *Рэгіна Вільтоўская*, не былі прынфармаваныя пра сумеснае паседжанне *Барысаўскага* выканкаму і прэзідыуму райсавету. Аналагічная сітуацыя адбылася пры фармаванні *Берасцейской* гарадзкай камісіі. Там вылучэнцу ад грамадзянай Сяргею Вакуленку, нягледзячы на яго просьбу, супрацоўнік гарвыканкаму не паведамілі пра час правядзення паседжання па зацьвярджэнні складу камісіі.

Дзіўная сітуацыя склалася з фармаваннем *Бярозаўскай* раённай тэрытарыяльной выбарчай камісіі. Вылучэнцам у камісію ад грамадзянай *Тамары Шчаткеткінай* і *Кастусю Дзенісеню* супрацоўнікі райвыканкаму доўга, але ветліва адказвалі, што "ня ведаюць", калі павінна адбыцца па-

седжанье, але потым высьветлілася, што яно адбылося зусім "раптоўна": "вызвалі са спісамі вылучэнцаў і ўжо стварылі выбарчую камісію".

Разам з tym зафіксованыя і становучыя прыклады выкананьня патрабаванняў заканадаўства. Так, чыноўнікі *Менскага* аблвыканкаму ўлічылі законную просьбу грамадзянай, якія вылучылі *барысаўскага* праваабаронцу *Алега Мацкевіча* ў склад абласной тэрытарыяльной выбарчай камісіі. І Сяргей Салаш, прадстаўнік грамадзянай, якія падпісаліся за вылучэнне А. Мацкевіча, быў запрошаны на сумеснае паседжанне *Менскага* аблвыканкаму і абласнога савету, на якім фармавалася выбарчая камісія.

"Неўключэнцы" пішуць скаргі

Згодна з новаўведзенымі палажэннямі ў *Выбарчы кодэкс*, суб'екты, якія вылучалі сваіх прадстаўнікоў у склад камісіі, у выпадках іх неўключэння набылі права абскарджаць у судзе рашэнні органаў, якія не ўтварылі камісіі. Так, шэраг гарадзенскіх грамадзка-палітычных актывістаў 30 студзеня накіравалі скаргі ў *Цэнтральную* выбарчую камісію, *Гарадзенскі* абласны суд, суд *Ленінскага* раёну Гародні па факце іх неўключэння ў тэрытарыяльную камісію. Віктар Сазонаў вылучаўся ў *Гарадзенскую* абласную тэрытарыяльную выбарчую камісію ад партыі *БСДГ*, туды ж вылучаўся грамадзка-палітычны актывіст *Алег Калінкоў* шляхам збору подпісаў. Віктар Сазонаў, *Алег Калінкоў*, а таксама старшыня гарадзкай арганізацыі Партыі БНФ *Вадзім Саранчук* падалі па дзіве скаргі ў вышэйзгаданыя інстанцыі. Грамадзка-палітычныя актывісты лічаць, што пры фармаванні тэрытарыяльных камісіяў былі парушаныя іх права, а дэмакратычныя партыі і актывісты ў выбарчым працэсе падвяргаюцца дыскрымінацыі.

28 студзеня вядомы палітолаг Юры Чавусаў падаў у *Менскі* гарадзкі суд скаргу на рашэнне прэзідыуму *Менскага* гарадзкога Савету дэпутатаў і *Менскага* гарадзкога выкананічага камітэту аб адхіленні яго кандыдатуры на ўваход у склад *Менскай* гарадзкой выбарчай камісіі ад грамадзянага аўтаднання *БНФ "Адраджэнне"*. Сам Юры Чавусаў лічыць, што яго кандыдатуру адхілілі па палітычных прычынах, бо ў афармленыні ўсіх документаў ніякіх хібаў не было.

29 студзеня ў суд *Барысаўскага* раёну была пададзена скарга на рашэнне прэзідыуму *Барысаўскага* раённага Савету дэпутатаў, *Барысаўскага* раённага выкананічага камітэту па фармаванні раённай тэрытарыяльной выбарчай камісіі. Падаўцы скаргі просілі абавязаць прэзідыум *Барысаўскага* раённага Савету дэпутатаў, *Барысаўскі* раённы выкананічы камітэт прыняць новае рашэнне пра фармаванні раённай тэрытарыяльной выбарчай камісіі з уклочэннем у яе *Марыны Статкевіч*.

Суд павінен разгледзець пададзеную скаргу на працягу трох дзён, але "неўключэнцы" без аптымізму чакаюць рашэння судоў, але ж адмовіца ад аблскардання – азначала б пагадзіцца з аргументаванасцю дзеяньня органаў, што ўтварылі выбарчую камісію.

Абвінавачаньні перакваліфікаваныя

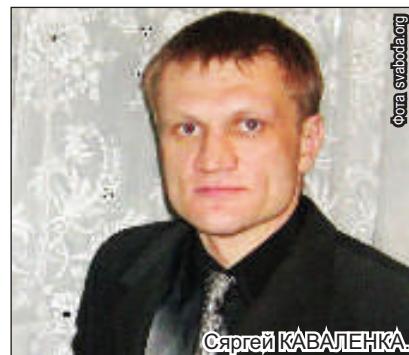
19 студзеня съледчая Аксана Муравіцкая паведаміла Сяргею Каваленку, што яму прызначаная псіхіяtryчна экспертыза. Віцебскі аткыўст распавёў, што аглядадца яго склікалі цэлую камісію, якая папрасіла распавесці, з якімі мэтамі ён вывешваў на галоўнай гарадзкой ёлцы бел-чырвона-белы сцяг. Потым Сяргей Каваленка праходзіў псіхалагічныя тэсты сам-насам з лекарам-адмыслойцам. Пра вынікі псіхіяtryчнай экспертызы спадару Каваленку не паведамілі: паводле тлумачэння лекараў, яны будуць прыкладзеныя да матэрыялаў съледства. Таксама съледчая паведаміла, што абвінавачваны супраць Сяргея Каваленкі перакваліфікаваныя. Паводле словаў спадара Каваленкі, цяпер яго абвінавачваюць у парушэнні ўжо двух артыкулаў Крымінальнага кодэкса: 339 ч. 1 (наймысныя дзеяньні, якія груба парушаюць грамадzkі парадак і выказваюць відавочную непавагу да грамадзтва, якія суправаджаюцца прымяненнем гвалту або пагрозай яго прымяненнем) або зьнішчэннем або пашкоджаньнем чужой маёмынкі або адрозніваюцца па сваім зъмесце выключным цынізмам (хуліганства) – да трох гадоў пазбаўленняволі; 363 (супраціў супрацоўніку органу

унутраных справаў або іншай асобе, якая ахоўвае грамадzkі парадак) – гэты артыкул, у залежнасці ад часткі, прадугледжвае максімальнае пакаранье да двух ці да пяці гадоў пазбаўленняволі.

25 студзеня Сяргей Каваленка аднёс у Каstryчніцкі раённы суд заявы з патрабаваньнем прыцягнуць да адміністрацыйнай адказнасці старшыню віцебскага гарвыканкаму Віктара Нікалайкіна, рэдактара газеты "Віцьбічы" Ніны Тулінавай і журналістку Натальлю Васільеву.

Спадар Каваленка лічыць, што яго ўчынак названы ў мясцовых СМИ хуліганскім па распараджэнні Віктора Нікалайкіна. Старшыня Віцебскага гарвыканкаму Віктар Нікалайкін правёў з журнaliстамі адмысловую нараду. Пасыль яе ва ўсіх трох віцебскіх газетах 12 студзеня выйшлі артыкулы пра выпадкі хуліганства ў горадзе, дзе аснона апісваўся ўчынак Сяргея Каваленкі. У газете "Віцебскі рабочы", да прыкладу, апазіцыянер назвалі "мутантам, якому месца ў клетцы заапарку".

Асабліва абразылівым ён лічыць артыкул "Кamu дрэнна, калі нам добра", што выйшаў 14 студзеня ў газеце "Віцьбічы". На ягоную думку, у гэтым артыкуле асабліва вы-

Сяргей КАВАЛЕНКА

разна зьневажаюцца ягоныя гонар і годнасць, таму ён патрабуе ад аўтара Натальлі Васільевай, рэдактара Ніны Тулінавай і старшыні гарвыканкаму Віктора Нікалайкіна маральнай кампенсацыі: "Прызнаць, што інфармацыя ў артыкуле Натальлі Васільевай не адпавядзе рэчаіснасці і што яна зьневажае мае гонар і годнасць. Прынесці выбачэнні на старонках газеты "Віцьбічы" – на такім самым месцы, у такім самым аб'ёме і тым самым шырфтом, ад аўтара – Васільевай і крыніцы інфармацыі – Нікалайкіна. Матэрыяльная кампенсацыя ад іх мне не патрэбная – мне патрэбна ад іх толькі, каб выбачыліся".

Адлічэнью Тацьцяны Шапуцькі ня можа быць апраўданьняў

Кіраўнік МЗС Нідэрландаў упэўнены, што Еўрасаюз абавязаны і ў далейшым надаваць увагу супрацьзаконным адлічэнням апазіцыянеру з беларускіх ВНУ.

Міністр замежных справаў Нідэрландаў Максім Ферхаген ад再现аваў на зварот галандзкіх парламентарыяў адносна выключэння з БДУ прэс-сакратара Маладога Фронту Тацьцяны Шапуцькі.

Як вынікае з запыту дэпутатаў, "падобнаму дзеяньню ўладаў, калі студэнт выключаецца з ВНУ за ўздел у мерапрыемствах па садзейнічанню дыялогу і партнёрству, ня можа быць апраўданьняў". Тым ня менш, у адказ на сваё хадайніцтва да рэктара БДУ аднавіць яе ў вучобе прэс-сакратар Маладога Фронту атрымала адмову.

Паводле словаў М. Ферхагена, пытаныне, звязаное з супрацьзаконным адлічэннем Т. Шапуцькі і іншых беларускіх студэнтаў, павінна і надалей уздымацца брусьельскім кірауніцтвам. Так было падчас сустэречы міністру Карла Більдта і Сяргея Мартынава, калі шведзкае старшынства ЕС назвала дзеяньні беларускіх уладаў "абсалютна непрымальными".

Як падкрэсліў кіраўнік нідэрландзкага МЗС, ён асабіста будзе па-ранейшаму адсочваць гэтае пытаныне і кожны раз уздымаць яго, прадстаўляючы Нідэрланды на міжнародным узроўні.

Максім ФЕРХАГЕН

Нагадаем, што Тацьцяна Шапуцька была адлічаная з БДУ за ўздел у форуме Усходняга партнёрства ў Брюсселі. Гэты выпадак выглядае абурмальным нават на фоне звычайнай практыкі выключэння з беларускіх ВНУ палітычна актыўных студэнтаў. Паколькі "Усходняе партнёрства" – ініцыятыва Еўрасаюзу, афіцыйна прынятая беларускім кірауніцтвам. Нароўні з дзяржаўнымі структурамі да ўзделу ў ёй запрошаная і грамадзянская супольнасць. Яшчэ падчас працы форуму, даведаўшыся пра пагрозу выключэння Тацьцяны з універсітэту, Беніта Ферара-Вальднэр і Карл Більдт, а таксама іншыя ўзделнікі Форуму запэўнілі Т. Шапуцьку і ўзделнікай мерапрыемства ўым, што будуць сачыць за развязвіцём падзеяў.

...Укусіў за палец...

Міліцыянты затрымалі яшчэ аднаго сябра Сяргея Каваленкі

Віцебскага дэмакратычнага актыўіста Алега Сургана вінаваціць у супраціве міліцыянтам падчас затрымання за вывешванье бел-чырвона-белага сцягу, забраны ў Каstryчніцкі РАУС Віцебску. З 28 студзеня ён знаходзіцца ў СІЗА №2 Віцебску. Інцыдэнт адбыўся яшчэ летасць – 3 верасня. Алега Сургана і яго малодшага брата Тараса Сургана міліцыянты затрымалі на прыпынку грамадзкага транспарту каля медычнага універсітэту, дзе быў вывешаны бел-чырвона-белы сцяг.

Міліцыянты яго затрымалі, і ў пратаколе, складзеным у Каstryчніцкім РАУС, было зapisана, што ён не падпарядкоўваўся міліцыянтам, а аднаго з іх... укусіў за палец.

По словам Алега Сургана, першапачатковы складзены пратакол аб вывешванні бел-чырвона-белага сцяга некуды зьнік. А ў другім быў зapisана, што ён знаходзіцца ў грамадzkім месцы ў нецвяроўзым стане і нецензурна лаяўся, а таксама абражай супрацоўніку міліцыі.

Таксама Алег Сурган сцвярджае, што 3 верасня ў пастарунку міліцыянты яго зьбівалі і катавалі. Тарас Сурган выклікаў брату "хуткую дапамогу", калі ўбачыў ягоны стан. Медыкі зафіксавалі пашкоджаныні галавы і рук.

Суд па справе Алега Сургана адбудзеца 1 лютага ў Каstryчніцкім судзе Віцебску.

Зъмяніць кіраўніцтва не ўдалося...

Улады ладзяць правакацыі супраць Саюзу палякаў і спрабуюць паставіць на кіруючыя пасады паслухміяных чыноўнікаў. Паслья ўзбуджэння крымінальнай справы супраць кіраўніка Дому польскага ў Івянцы (Менская вобласць) Тэрэзы Собаль улады абвесцілі сход Івянецкай арганізацыі Саюзу палякаў і выбары новага кіраўніцтва Дому польскага. Актывістку непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў Тэрэзу Собаль улады абвінавачваюць у злойжыванні, якое нібыта заключаецца ў тым, што ў 2004 годзе па загадзе тагачаснага кіраўніка Саюзу палякаў Тадэвуша Кручукойца Дом польскі ў Івянцы атрымаў матэрыяльную дапамогу. Нягледзячы на тое, што тэрмін даўнасьці ўжо мінёў, крымінальная справа ў дачыненьні да Тэрэзы Собаль была ўзбуджаная.

Паслья ўзбуджэння крымінальнай справы Тэрэзу Собаль рашэннем праўладнага саюзу палякаў выключылі з арганізацыі. Паралельна ўлады абклейлі ўесь Івянец аб'явамі, што 21 студзеня ў 17:00 у Доме польскім адбудзе сход Івянецкай арганізацыі і выбары. Каб не дапусціць зъмены кіраўніцтва Дому польскага, з 19 студзеня ў Доме польскім у Івянцы ўвесь час знаходзілася Тэрэза Собаль, лідэр непрызнанавага ўладамі Саюзу палякаў Анжаліка Борыс, і іншыя актывісты аб'яднання. Яны заяўлі, што ня маюць намеру добраахвотна пакідаць будынак.

Людзей, якія ехалі 21 студзеня падтрымачы кіраўніцу Дому польскага ў Івянцы і на дзень уладам адбараць

У зале Дому палякаў у Івянцы.

Фота svaboda.org

будынак, арыштоўвалі. Увечары у доме адключылі сіяцло. Пра гэта паведаміў вядомы журналіст, актывіст непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў У Беларусі Анджэй Пачобут. Паводле яго словаў, раніцай 21 студзеня ў Івянец (Менская вобласць) выехала больш за 100 актывістаў ЗПБ з розных рэгіёнаў краіны. Iх аўтамабілі сталі затрымліваць на пастах ДАІ, правяраць дакументы, аблукваць машыны, дапытвалі кіроўцаў, але прычыну затрымання не тлумачылі. Па дарозе ў Івянец супрацоўнікі міліцыі затрымалі 46 актывістаў неафіцыйнага Саюзу палякаў пад кіраўніцтвам Анжалікі Борыс.

"Машыны спынялі практична на ўсіх пастах. Відавочна, аднекуль была "үцечка", і супрацоўнікі ДАІ ведалі нумары аўтамабіляў, на якіх едуць актывісты Саюзу палякаў. Толькі пась-

ля ўмяшання консула Польшчы з Валожынскага РАУС вызвалі затрыманых актывістаў СПБ", – паведаміў Анджэй Пачобут.

Калі самога Дому польскага ў Івянцы на працягу ўсяго дня дзяжурылі міліцыянты і асобы ў цывільным. У 17:00 у Івянцы пачаўся сход мясцовага аддзялення Саюзу палякаў, які застаўся верным арганізацыі на чале з Анжалікай Борыс, што ня мае рэгістрацыі і не прызнаеца ўладамі. На сход прыйшлі 154 жыхары Івянца – сябры саюзу, а таксама прыехалі з Гародні і з іншых гарадоў 130 актывістаў польскага руху. Удзельнікі сходу выказалі падтрымку Тэрэзе Собаль, якая ўзначальвае мясцовае аддзяленне арганізацыі Саюзу палякаў і Дом польскі, і заяўлі, што па-ранейшаму прызнаюць яе сваёй кіраўніцай.

Перасьлед Саюзу палякаў – недапушчальны

Візавыя санкцыі супраць беларускіх чыноўнікаў могуць быць адноўленыя. З такім заклікам да польскага ўраду з'явілася Камісія па сувязях з палякамі замежжа Сейма Польшчы. Польша павінна ўвесці візавыя санкцыі ў дачыненьні да асобаў, датычных да ліквідацыі Саюзу палякаў Беларусі, які ўзначальвае Анжаліка Борыс, у выпадку, калі беларускія ўлады ня спыняць перасьледу актывістаў непрызнанай арганізацыі. Акрамя камісіі па сувязях з палякамі замежжа польскага Сейму, такую магчымасць разглядае і Міністэрства замежных справаў Польшчы.

Камісія па пытаннях кантактаў з палякамі замежжа польскага Сейму назвала скандалам акцыю беларускіх уладаў у Івянцы (Менская вобласць). Надзвычайнае паседжанне камісіі было склікане ў сувязі з падзеямі вакол Польскага дому ў Івянцы і перасьледам старшыні мясцовага аддзялення Саюзу палякаў Беларусі Тэрэзы Собаль. У гэтай сітуацыі камісія заняла адназначную пазіцыю.

Старшыня камісіі Марэй Бароўскі адзначыў, што на працягу апошніх тыдняў беларускія ўлады ўчынілі

шэраг недапушчальных крокуў у дачыненьні да актывістаў СПБ пад кіраўніцтвам Анжалікі Борыс. "Акцыю міліцыі, падчас якой было затрымана некалькі дзясяткай актывістаў СПБ, неабходна асудзіць. I хача затрыманыя былі даволі хутка вызваленыя, гэтае здарэньне, а таксама іншыя прайавы перасьледу я лічу скандалам і прыкладам абвастраныя курсу беларускіх уладаў у дачыненьні да польскай меншасці", – заяўлі Марэй Бароўскі.

Польскія парламентары з'явіліся да Міністэрства замежных справаў Польшчы з патрабаваннем распачаць неабходныя крокі. Камісія з'явіцца ўагу на тое, што ў выпадку працягу мэтанакіраванага парушэння правоў польскай меншасці ў Беларусі польскі ўрад павінен разгледзець магчымасць увядзення візавых санкцыяў у дачыненьні да асобаў, датычных да перасьледу актывістаў. Камісія таксама выказала занепакоенасць іншымі жорсткімі дзеяньнямі з боку беларускіх уладаў. Адным з прыкладаў можа быць прад'яўленне актывістам непрызнанага ўладамі ЗПБ сферыкаваных аблуквачваньняў.

За сітуацыяй непрызнанага СПБ уважліва сочыць польскі МЗС. Міністр Радаслаў Сікорскі паведаміў, што дыпламаты адпаведным чынам адзягавалі на падзеі ў Івянцы. "Я заклікаў беларускія ўлады выконваць права польскай нацыянальнай меншасці. Гэтае пытанне мы ўзьдымалі на розных узроўнях. Нашая дыпламатычная ўстанова знаходзіцца ў пастаянным контакце з беларускімі ўладамі. На гэту тэму ўжо адбылася гутарка на ўзроўні намеснікаў міністстраў замежных справаў", – адзначыў Р. Сікорскі.

У Варшаву патрапіла інфармацыя, што Менск распачаў рэалізацыю шырокага плану па спыненні дзейнасці "неправільных" беларускіх палякаў. Пра гэта можа съведчыць той факт, што гарадзенская падатковая інспекцыя паведаміла Анжаліцы Борыс пра перадачу ў суд справы аб ліквідацыі фірмы "Polonika", якой яна кіруе. Пазначаная фірма была зачнаваная для таго, каб мець магчымасць легальная праводзіць адукацыйную і культурніцкую дзейнасць. Ліквідацыя фірмы прывядзе, у тым ліку, да закрыцця польскай грамадзкой школы ў Гародні.

Байкот Мытнаму саюзу!

Беларусь не павінна, як і раней, знаходзіцца ў палітычнай і эканамічнай залежнасці ад Расіі, упэўненая беларускія прадпрымальнікі.

Старшыня каардынацыйнага савету індывідуальных прадпрымальнікаў Менску Аляксандр Макаеў і каардынатор праваабарончага руху "Наша Беларусь" Ігар Леднік зъвярнуліся па падтрымку ў правядзеньні рэформаў да нацыянальнай эліты Беларусі і Рады БНР. Таксама прадпрымальнікі падпісаліся пад сумеснай заявай адносна выхаду з канстытуцыйнага кризісу.

"Зараз Беларусь удзельнічае ў двух праектах – праграме Еўрапейскага Саюзу "Усходніе партнёрства" і ў Мытнам саюзе Расіі, Беларусі і Казахстану, які ствараецца ў рамках ЕўраТЭС. Мэты гэтых праграмаў супрацьлеглыя. Першая – стварэнне адзінай эканамічнай прасторы з усходнімі партнёрамі з цэнтрам у Брусаўлі, другая – з бытлымі краінамі СССР з цэнтрам у Маскве", – пішуць прадпрымальнікі.

Беларускія прадпрымальнікі заўляюць, што зацікаўлены ў супрацоўніцтве з усходнімі партнёрамі ў рамках праграмы "Усходніе партнёрства".

"Прадпрымальнікі зацікаўлены ў першай праграме, у правядзень-

ні інстытуцыйных рэформаў. Але яны не могуць быць распачатыя, калі ў Беларусі ня дзейнічае галоўная інстытуцыя – вяршэнства права. Каардынацыйны Савет індывідуальных прадпрымальнікаў у мэтах дэлегітывізацыі дзеючай палітычнай улады прыняў заяву аб незаконнасці ўдзелу Беларусі ў Мытнам саюзе", – паведамляюць аўтары пасланнія.

У сваім звароце беларускія прадпрымальнікі адзначаюць, што Беларусь не павінна, як і раней, знаходзіцца ў палітычнай і эканамічнай залежнасці ад Расіі.

"Зъвяртаемся да беларускай нацыянальнай эліты, да Рады БНР, для якіх "Жыве Беларусь!" не пусты гук, падтрымаць заяву. Чым меншай будзе эканамічна-палітычная залежнасць ад Расіі, тым хутчэй вырашыцца гістарычнае і культурна-моўнае беларускае пытаньне. Еўрайнтэграцыя Беларусі магчыма толькі праз пераадolenне канстытуцыйнага кризісу ў краіне. Толькі калі ў гэтым будзе зацікаўлена беларуская эліта, будзе зацікаўлены і ўесь беларускі народ", – упэўненая беларускія прадпрымальнікі.

Беларусь – "эканамічна несвабодная"

150 месца заняла Беларусь у рэйтынгу эканамічнай свабоды, падрыхтаваным "The Heritage Foundation". У групе "абсалютна несвабодных" Беларусь апынулася паміж Сан-Тамэ і Прынспі і Экватолянай Гвіней.

"Абсалютна несвабоднымі" названыя краіны, якія набралі ў рэйтынгу менш за 50 пунктаў, "прававана несвабоднымі" ліцацца краіны, якія атрымалі ад 50 да 60 пунктаў, 60-70 пунктаў набралі "адносна свабодныя", 70-80 – "у асноўным свабодныя", а больш за 80 – "свабодныя".

Індэкс эканамічнай свабоды Беларусі склаў 48.7 пунктаў. Паказчыкі свабоды ад карупцыі пагоршыліся да 20.0 пунктаў, грашова-кредытнай свабоды – да 62.6 пунктаў. Пры гэтым сярэдні паказчык ўсіх краінай рэйтынгу ў гэтых сферах складаецца 40.5 і 70.6 пунктаў адпаведна.

"The Heritage Foundation" адзначае пайсюдны кантроль і умяшаныя дзяржавы ў беларускую эканоміку. Распачатыя рэформы крыху палепшылі паказчыкі рэспублікі ў парадунанні з мінулым годам, аднак яны застаюцца значна ніжэйшымі, чым у сярэднім па рэйтынгу, адзначаюць аўтары сыпісу. Дзяржава цалкам ці часткова кантролюе большасць фінансавых інстытутаў. Акрамя неабароненых правоў уласнасці і карупцыі, замежным інвестицыям перашкаджаюць амежаваныні і бюрократыя.

Сярод 43 краінай Еўропы Беларусь апынулася на 42 месцы, абавнушы толькі Украіну, якая заняла 162 месцы. Расія стаіць на 143 пазіцыі рэйтынгу, Літва – на 29, Польшча – на 71. Паўночная Карэя, якая набрала толькі 1 пункт, знаходзіцца на 179 месцы, замыкаючы сыпіс.

Дзясятка самых эканамічна свабодных краінаў:

1. Ганконг (89.7)
2. Сінгапур (86.1)
3. Аўстралія (82.60)
4. Новая Зеландыя (82.1)
5. Ірландыя (81.3)
6. Швейцарыя (81.1)
7. Канада (80.4)
8. ЗША (78.0)
9. Данія (77.9)
10. Чылі (77.2)

Рэйтынг "The Heritage Foundation" штогод ацэньвае эканамічную свабоду ў розных краінах съвету па дзесяці паказчыках, уключаючы свабоду вядзення бізнесу, гандлю, сітуацыю з фіскальной і грашова-кредытнай палітыкай, свабоду інвестицыяў, працоўнага рынку, а таксама карупцыю.

Царква "Новае жыцьцё": змаганье працягваецца...

20 студзеня супрацоўнікі міліцыі паспрабавалі прымусова завесці па стара царквы "Новае жыцьцё" Вячаслава Ганчарэнку ў Камітэт прыродных ресурсаў і аховы навакольнага асяродзьдзя.

Юрист царквы Сяргей Луканін прапанаваў міліцыянтам паехаць з імі замест пастара і згадзіўся на ведаць камітэт 21 студзеня, каб падпісаць нейкія паперы. Сяргей Луканін паведаміў, што, хутчэй за ёсё, чыноўнікі будуць спрабаваць спагнатаць з вернікаў 260 мільёнаў рублёў штрафу з нагоды агвінавачвання ў нанясенні шкоды навакольнаму асяродзьдзю.

Сяргея Луканіна выклікалі таксама ў ваенкамат, патумачыўши, што

ён мусіць атрымаць мабілізацыйнае прадпісаньне. Юрист царквы лічыць, што яго хочаць ізяляваць, каб ён не перашкаджаў уладам забіраць будынак у вернікаў.

Вернікі прайграілі ўсе суды, і цяпер захоп будынку можа адбыцца ў любы момант. Ужо некалькі гадоў працягваецца барацьба вернікаў царквы "Новае жыцьцё" за свой будынак, які яны сваімі сіламі перарабілі з былога кароўніка. Вернікі адмаяўляюцца пакідаць будынак царквы і працягваюць у ім службы, на якія збораюцца сотні прыхільнікаў, у тым ліку з усёй Беларусі.

Рашэнне гаспадарчага суда Менску аб высяленні царквы ўступіла ў сілу 8 сіненя.